

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, **XXX** D105447/01 [...] (2025)
XXX eelnõu

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) .../...,

XXX,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII
lisa

ning nõukogu määrus, mis käsitleb registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja
Kemikaalide piiramine (REACH) seoses plii kasutamisega laskemoonas ja
kalapüügivahendites

(EMPs kohaldatav tekst)

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) .../...,

XXX,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa ning nõukogu määrus, mis käsitleb registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja Kemikaalide piiramine (REACH) seoses plii kasutamisega laskemoonas ja kalapüügivahendites

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ, ¹ eriti

artikli 68 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisas on sätestatud teatavate ohtlike ainete, segude ja toodete tootmise, turuleviimise ja kasutamise piirangud. Kõnealuse lisa kanne 63 sisaldab plii (CASi nr 7439-92-1, EÜ nr 231-100-4) ja pliiühenditega seotud piiranguid, sealhulgas komisjoni määrusega (EL) 2021/57 ² kehtestatud piirangut, mis käsitleb plii kasutamist laskemoonas märgaladel või nende ümbruses.
- (2) Plii on määruse (EÜ) nr 1272/2008 alusel klassifitseeritud väga ¹ ² ³ mürgiseks veeorganismidele ja reproduktiivtoksiliseks selle kahjuliku toime tõttu viljakusele ning loote ja lapse närvisüsteemi arengule, mis põhjustab püsivat kahjustust ja intelligentsuse jagatise (IQ) kadu. Ohutut pliisisalduse künnist, mille puhul plii ei avalda kahjulikku mõju inimeste tervisele, ei ole kindlaks tehtud. Pliid seostatakse ka südame-veresoonkonna, neerude ja kesknärvisüsteemi haiguste suurenenud riskiga täiskasvanutel. Lisaks võib kokkupuude pliiga avaldada loomadele, eriti lindudele, mitmesugust ägedat ja kroonilist toksikoloogilist mõju, sealhulgas põhjustada surma ⁴.

¹ELT L 396, 30.12.2006, lk 1.

²Komisjoni 25. jaanuari 2021. aasta määrus (EL) 2021/57, millega muudetakse määruse (EÜ) nr XVII lisa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) seoses pliidi sisaldava laskemoonaga märgaladel või nende ümbruses (ELT L 24, 26.1.2021, lk 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/57/oj>).

³Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006. ELT L 353, 31.12.2008, lk 1. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj>

- (3) Liit ja selle liikmesriigid on metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni osalised.^{4 5} Mürgistuse ennetamise töörühm (PPWG) töötas välja suunised rändlindudele mürgitamise ohu ennetamiseks, mis võeti vastu 2014. aastal CMSi resolutsiooniga 11.15. Suunistes soovitatakse nii pliilaskemoona kasutamise järkjärgulist lõpetamist kõigis elupaikades kui ka pliipüügi raskuste kasutamise järkjärgulist lõpetamist piirkondades, kus rändlinnud on eriti pliimürgituse ohus.
- (4) 16. juulil 2019 palus komisjon⁶ Euroopa Kemikaaliametil (edaspidi „kemikaaliamet“) vastavalt määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 69 lõikele 1 koostada toimik (XV lisa toimik), et käsitleda inimeste tervise ja keskkonnaga seotud probleeme, mis tulenevad järgmisest: i) plii ja pliiühendid laskemoonas, sealhulgas laskemoonas, mida kasutatakse muudel kui märgaladel, ja kuulides, mida kasutatakse nii märgaladel kui ka muudel kui märgaladel; ning ii) plii ja pliiühendid kalapüügivahendites. Volitus ei laienenud laskemoona kasutamisele siseruumides laskmiseks ega politsei, sõjaväe ja muude julgeolekujõudude poolt.
- (5) 24. märtsil 2021 avaldas amet XV lisa kohase toimiku,⁷ milles ta jõudis järeldusele, et plii laskemoonas ja kalapüügivahendites kujutab endast ohtu keskkonnale ja inimeste tervisele, eelkõige haavatavatele elanikkonnarühmadele, nagu lapsed, mida ei kontrollita piisavalt ja millega tuleb tegeleda kogu liidus. Mis puudutab ohtu keskkonnale, siis lindude ja muude loomade poolt jahipidamisest, sportlaskmisest ja kalapüügist saadud taaskasutamata pliilaskemoona, uppujate ja peibutiste allaneelamine põhjustab loomade mürgistust ja sagedast surma. Lisaks võib plii kogunemine lasketiirudesse põhjustada pliiga saastatud pinnavee leostumist kohalikesse vooluveekogudesse ning mõjutada põhjavett, mis võib mürgitada inimesi, kariloomi ja elusloodust. Amet jõudis ka järeldusele, et pliilaskemoonaga tapetud loomade liha tarbimisega on seotud inimeste terviseriskid, eelkõige 7-aastaste ja nooremate laste puhul või pliilaskemoona või sidujate või peibutiste valmistamisel kodus.
- (6) Ameti hinnangul satub järgmise 20 aasta jooksul keskkonda ligikaudu 876 000 tonni pliid, kui praegune pliiheide laskmisel ja kalapüügil liidus jätkub. See tähendab vähemalt järgmist: i) 135 miljonit lindu, keda ähvardab pliid sisaldava laskemoona allaneelamise tõttu mürgistusoht; ii) 14 miljonit lindu, keda ähvardab toidu kaudu plii allaneelamise tõttu mürgistusoht; ning iii) 7 miljonit lindu, keda ähvardab uppujate ja peibutiste allaneelamise tõttu mürgistusoht. Lisaks hindas amet, et igal aastal võib jahimeeste perekondadest pärit ligikaudu 13,8 miljonit inimest, sealhulgas 1,1 miljonit 7-aastast või nooremast last, puutuda kokku pliiga ulukilihist.
- (7) Seda arvesse võttes tegi kemikaaliamet ettepaneku piirata selliste plii ja pliiühendite turule laskmist ja kasutamist, mille kontsentratsioon uputajates ja peibutistes, kalatraatides ja laskemoonas on vähemalt 1 %. Amet tegi ka ettepaneku piirata plii ja pliiühendite kasutamist 1 % või suuremas kontsentratsioonis muudes lendkehades kui laskemoonas (nt kuulid ja õhupüssi graanulid) ja tilgutites. Lisaks tegi amet ettepaneku kehtestada nende toodete jaemüüjatele teavitamiskohustused ja laskemoona tarnijatele märgistamiskohustused. Kavandatud piirangu eesmärk on vähendada pliiheidet 20 aasta

4riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC),

Taustdokument arvamusele XV lisa toimiku kohta, milles tehakse ettepanek piirata plii kasutamist mahalastud pliis, lk 3, <https://echa.europa.eu/documents/10162/28acf817-61a6-3ca6-4e85-a71ef0e07740>.

5 <https://www.cms.int/en/convention-text>.

6 https://echa.europa.eu/documents/10162/17233/rest_lead_ammunition_COM_request_en.pdf.

7Euroopa Kemikaaliamet, XV lisa piiranguaruanne – plii välitingimustes laskmisel ja kalapüügil,

24. märts 2021, <https://echa.europa.eu/documents/10162/da9bf395-e6c3-b48e-396f-afc8dcef0b21>.

jooksul pärast selle kehtestamist ligikaudu 630 000 tonni võrra. See tähendaks 72 % vähenemist võrreldes olukorraga, kus kavandatud piirangut ei oleks. Piirang hoiaks ära ka IQ vähenemise ligikaudu 7000 lapsel aastas, mis hoiaks ära heaolu vähenemise ligikaudu 70 miljoni euro võrra.

- (8) Alternatiivide kättesaadavuse kohta jõudis amet järeldusele, et jahipidamiseks kasutatav alternatiivne laskemoon (nt teras- ja vismutilaskemoon ning vask- ja messingkuulid): i) on laialdaselt kasutusel; ii) on tehniliselt teostatavad; iii) on hinna poolest võrreldavad pliipõhise laskemoonaga; ning iv) neil on paremad ohu- ja riskiprofiilid inimeste tervisele ja keskkonnale kui pliipõhisel laskemoonal. Laskemoonaga sportlaskmise puhul leidis amet, et plii asendamine terasega oleks teostatav, säilitades samal ajal võrreldava tulemuslikkuse, kuid selline muutus nõuaks asjaomaste rahvusvaheliste sportlaskmisliitude heakskiitu. Seevastu ei leitud, et pliikuulide ja õhupüssigraanulite alternatiivid oleksid sportlaskmisel sama tõhusad kui plii. Amet märkis, et pliid on praegu raske asendada mitmes rakenduses, nagu väikesekaliibriline kesktulelaskemoon, veljetulelaskemoon, õhupüssi laskemoon, vintpüsside laskemoon, täismetallist jopekuulid ja avatud otsamängukuulid. Amet tegi kindlaks palju alternatiive plii kasutamiseks kalapüügivahendites (näiteks messing, betoon, veeris, teras, tina, tsink ja volfram), kuid tunnistas, et mõned neist alternatiividest, eriti messing ja tsink, kahjustavad ka keskkonda. Amet märkis, et jaekauplustes on pliist kalatraatide alternatiivid laialdaselt kättesaadavad ja et tilkkraanid võib asendada järgmisega: i) erinevad tehnikad; ning ii) alternatiivsed vajutusahjud, mis ei ole ette nähtud kasutamise ajal äraviskamiseks ja mis seetõttu ei põhjusta plii otsest ja tahtlikku keskkonda sattumist.
- (9) Võttes arvesse alternatiivide kättesaadavust ning vajadust vältida plii otsest ja tahtlikku keskkonda sattumist, soovitas kemikaaliamet, et kalatraatide ja uppujate suhtes kohaldatavaid piiranguid tuleks hakata kohaldama võimalikult kiiresti. Seevastu soovitas ta erinevaid ajavahemikke, et lükata edasi järgmiste sätete kohaldamine: i) XV lisa toimiku kohaldamisalasse kuuluvate muude artiklite suhtes kehtestatud piirangud; ning ii) teavitamis- ja märgistamiskohustused. See võimaldaks ettevõtjatel kohaneda uute eeskirjadega ja kehtestada vajalikud riskijuhtimismeetmed. Soovitatavate üleminekuperioodide ja edasilükatud kohaldamisperioodide hulgas lisas amet i) viieaastase üleminekuperioodi, et keelata laskemoona turulelaskmine ja kasutamine jahipidamisel; ning ii) suurte ja väikeste kaliibriga lendkehade (v.a laskemoona) küttimiseks kasutamise keelu kohaldamise edasilükkamine vastavalt 18 kuuks ja viieks aastaks.
- (10) Amet tegi ettepaneku teha erand keelust kasutada lasketiirus pliikuule, tingimusel et lasketiirus rakendatakse konkreetseid riskijuhtimismeetmeid ja seal ei toimu põllumajanduslikku tegevust. Amet ei toetanud ka vabatahtlikke erandeid keelust lasta turule pliid sisaldavat laskemoona ja kasutada seda sportlaskmisel. Amet toetas pliid sisaldava laskemoona sellise kasutamise keelustamist, kuid lisas ka erandid valikulistena ning hindas nende kulusid ja kasu juhul, kui komisjon ei pea sellist keeldu asjakohaseks, ning nõudis, et hinnataks mõju, mida avaldab pliid sisaldava laskemoona jätkuva kasutamise lubamine sportlaskmisel tingimustel, mis minimeeriksid kindlakstehtud riske inimeste tervisele ja keskkonnale. Vabatahtliku erandi tingimused hõlmasid järgmist: i) laskesportlaste litsentseerimine liikmesriikide poolt; ii) lasketiirudele loa andmine liikmesriikide poolt; iii) rohkem kui 90 % lasketiiru lastud pliid sisaldava laskemoona sage kokkukogumine; iv) rangete meetmete olemasolu vee kaitsmiseks pliiga saastumise eest ja sellise saastumise heastamiseks; v) igasuguse põllumajandusliku tegevuse keeld lasketiirus; vi) andmed tingimuste iii–v täitmise kohta; vii) kassettpakendite ja hoiatuslausetega üksikkassetide märgistamine; ning viii) nõue, et liikmesriigid esitaksid komisjonile oma territooriumil kasutatud litsentsitud kasutajate arvu, lubatud lasketiirud

ja pliid sisaldava laskemoona koguse. Amet kaalus ka erandit laskumiseks, mis kaalub kuni 0,06 g ja mis lastakse turule lekkekindlates ja lastekindlates pakendites, kuid otsustas lõpuks seda lindudele avalduva jääkriski tõttu mitte soovitada.

- (11) Amet märkis, et piirangut ei tohiks kohaldada siseruumides laskmise, politsei ja sõjaväe poolt kasutamise ning julgeoleku eesmärgil kasutamise suhtes, nagu on märgitud komisjoni 16. juuli 2019. aasta taotluses ametile, samuti katsetamise, arendamise, teadusuuringute ja uurimisega seotud kasutamise suhtes.
- (12) Amet vaatas ⁸ oma esialgse ettepaneku läbi, et võtta arvesse XV lisa toimiku üle peetud avaliku konsultatsiooni käigus saadud märkusi. Eelkõige tegi ta ettepaneku suurendada plii lubatud kontsentratsiooni piirmäära muudes mürskudes kui vaske või vasesulamid sisaldavates laskemoonades vähem kui 1 %-lt vähem kui 3 %-le massist. Seda seetõttu, et messingist valmistatud alternatiivid võivad praegu sisaldada kuni 3 % pliid ja pliisisalduse vähendamine alla 1 % mõjutaks pliilaskemoona olemasolevaid alternatiive. Kemikaaliamet leidis siiski, et kõnealune erand tuleks enne piirangu jõustumist läbi vaadata, et teha kindlaks, kas vask ja vasesulamid, mille pliisisaldus on alla 1 %, on kättesaadavad ja kas nende kasutamine muudes lendkehades kui laskemoonas on teostatav. Samuti sisaldas see teatavatel tingimustel täiendavaid erandeid hülgejahile kuulidega ja jahipidamisele täismetalljaki kuulidega. Lisaks ajakohastas amet muude mürskude kui laskemoona sportlaskmiseks kasutamise erandi tingimusi, et muuta see sõltuvaks lõkspüüniste või teatavate liivapüüniste olemasolust ilma kohustusliku plii taaskasutamise määrata ning sellest, et lasketiirus ei toimu põllumajanduslikku tegevust. Amet soovitas ka, et väikesekaliibriliste plii kuulidega kütamise keelu viieaastase edasilükatud kohaldamise asjakohasust tuleks kontrollida läbivaatamise teel enne kõnealuse viieaastase ajavahemiku lõppu.
- (13) Ainult vähestes liikmesriikides on kehtestatud siseriiklikud õigusnormid, millega keelatakse plii kasutamine jahipidamisel, välitingimustes laskmisel või kalapüügil, et vähendada pliiheidet ja kokkupuudet pliiga. XV lisa toimikust nähtus, et kogu liitu hõlmavad meetmed laskemoonas ja kalapüügivahendites sisalduva plii ja pliühenditega seotud riskide vähendamiseks on vajalikud, et tagada kogu liidus ühtlustatud kaitsetase.
- (14) 2. juunil 2022 võttis kemikaaliameti riskihindamise komitee (RAC) määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 70 kohaselt vastu arvamuse XV lisa kohase toimiku kohta. Oma arvamuses nõustus RAC ameti järeldusega, et plii kasutamine jahipidamisel, välitingimustes laskmisel ja kalapüügil kujutab endast suurt ohtu nii inimeste tervisele kui ka keskkonnale. RAC jõudis järeldusele, et ameti kavandatud piirang oleks kõige asjakohasem liidu tasandi meede kindlakstehtud riskide kõrvaldamiseks.
- (15) RAC toetas kindlalt lühemat üleminekuperioodi kui ameti kavandatud viis aastat, et piirata laskemoona kasutamist jahipidamisel. Põhjuseks oli asjaolu, et pliid sisaldava laskemoona kasutamine märgaladel on liidus tervikuna juba reguleeritud ja mida lühem on üleminekuperiood, seda vähem pliid keskkonda satub.
- (16) Riskihindamise komitee ei toetanud vabatahtlikke erandeid pliid sisaldava laskemoona turulelaskmiseks ja pliid sisaldava laskemoona kasutamiseks sportlaskmisel. Ta leidis, et kavandatud piirangu ning komisjoni määrusega (EL) 2021/57 kehtestatud märgaladel või nende ümbruses laskemoonas sisalduva plii piirangu täitmise tagamine oleks oluliselt lihtsam, kui neid vabatahtlikke erandeid ei kehtestataks. Nende erandite lubamise korral

⁸riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC),

Taustdokument arvamusele XV lisa toimiku kohta, milles tehakse ettepanek plii kasutamise piiramiseks välitingimustes laskmisel ja kalapüügil, lk 20, <https://echa.europa.eu/documents/10162/14c4fceb-31b4-aea2-a9b5-75cdccf8013f>.

märkis RAC siiski, et nad toetavad ameti sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC) soovitusi, et nende kohaldamisala peaks piirduma 1,9–2,6 mm suuruste laskudega.

- (17) Riskihindamise komitee toetas erandit, mis võimaldaks kasutada vaske või vasesulameid, mille pliisisaldus on kuni 3 massiprotsenti, muudes lendkehades kui laskemoonas, ning vaatas enne piirangu jõustumist läbi, kas selline erand on vajalik. Ta märkis, et kui erand säilitatakse, tuleks vase ja vasesulami laskemoona suhtes kohaldada märgistamis- ja teavitamisnõudeid ainult juhul, kui vase ja vasesulami pliisisaldus on 3 massiprotsenti või rohkem.
- (18) RAC leidis, et kavandatavad erandid, mis käsitlevad kuulide kasutamist hülgejahil ja täismetallist jakikuulide kasutamist, ei kahjusta piirangu tõhusust. Amet ei olnud teinud ettepanekut erandite tegemiseks jahipidamisel kasutatavatele suudmelaaduritele ja õhupüssidele, kuid RAC tunnistas, et nii suudmelaadurite kui ka õhupüsside kasutamise maht jahipidamisel on piiratud ning nende mõju üldisele ohu vähendamisele on seetõttu väike. Riskihindamise komitee ei toetanud erandit kuni 0,06 g kaaluvate haavlite puhul, isegi kui need lastakse turule lekkekindlates ja lastekindlates pakendites, sest see vähendaks piirangu tagatud keskkonnakaitse taset.
- (19) RAC toetas ameti kavandatud märgistamis- ja teabenõudeid pliilaskemoona ja kalapüügivahendite kohta. Riskihindamise komitee soovitas siiski vältida segadust, suurendades pliisisalduse piirnормi, mis tooks kaasa nõuded, 0,3 %-lt 1 %-le massist, et viia see kooskõlla kontsentratsiooni piirnормiga, mis toob kaasa turulelaskmise ja kasutamise keelu.
- (20) 1. detsembril 2022 võttis riskihindamise komitee ameti tegevdirektori taotlusel ja kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 77 lõike 3 punktiga c vastu täiendava arvamuse ⁹. Kõnealuses arvamuses hinnati uuesti riskihindamise komitee hinnangut Euroopa Toiduohutusameti esitatud konkreetse andmekogumi kohta, mis käsitleb plii sisaldust ulukilihas ja ulukiliha tarbimist inimeste poolt. RAC kordas oma

⁹ Riskihindamise komitee (RAC), ECHA tegevdirektori taotlus

REACH-määruse artikli 77 lõike 3 punkti c, et koostada täiendav arvamus plii kasutamise piiramise toimiku kohta välitingimustes laskmisel ja kalapüügil; 1. detsember 2022, <https://echa.europa.eu/documents/10162/e0a5c108-a7ed-dbd3-67ce-d00a6470d8ce>.

järeldus, et jahimeeste perekondades elavate laste kokkupuude pliiga ulukilihas on mõõdukas kuni suur, kuid täiskasvanutele avalduv risk on tõenäoliselt väike.

- (21) 2. detsembril 2022 võttis sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 71 lõike 1 kohaselt vastu arvamuse. Toiduohutusamet jõudis järeldusele, et kavandatud piirang oleks riskihindamise komitee järelduse kohaselt kõige asjakohasem liidu tasandi meede kindlakstehtud riskide kõrvaldamiseks, tingimusel et tingimusi muudetakse vastavalt sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee ettepanekule. Seejuures võetakse arvesse meetme sotsiaal-majandusliku kasu proportsionaalsust selle sotsiaal-majanduslike kuludega.
- (22) SEAC toetas RACi seisukohta, et pliid sisaldava laskemoona kasutamise piiramiseks jahipidamisel oleks ameti kavandatud viiest aastast oluliselt lühem üleminekuperiood põhjendatud, sest puuduvad piisavad tõendid selle kohta, et pliid sisaldava laskemoona asendamiseks jahipidamisel kasutatava alternatiivse laskemoona tootmismahude suurendamine nõuaks viit aastat. Kätesaadav teave toetas väidet, et jahipidamiseks kasutatava pliid sisaldava laskemoona koguseid on võimalik varem asendada. Sotsiaal-majandusliku analüüsi komiteele ei olnud kättesaadavad sisulised ja usaldusväärsed

tõendid, et teha järeldus üleminekuperioodi konkreetse pikkuse kohta, mistõttu ta leidis, et alternatiividele sujuva ülemineku tagamiseks vajalik minimaalne ajavahemik oleks 18 kuud.

- (23) Selleks et hõlbustada pliidi sisaldava laskemoona ja kuulide kasutamise keelu jõustamist jahipidamisel, soovitas SEAC keelata pliidi sisaldava laskemoona kandmise jahipidamise ajal või jahil käimise osana.
- (24) Selleks et kavandatud piirang oleks võimalikult tõhus, tegi sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee ettepaneku piirata sportlaskmisel kasutatava pliidi sisaldava laskemoona vabatahtlikke erandeid 1,9–2,6 mm suuruste laskesuurustega, sest need on selleks tegevuseks kasutatavad laskesuurused.
- (25) SEAC toetas kooskõlas ameti ja riskihindamise komiteega plii lubatud kontsentratsiooni piirmäära suurendamist vähem kui 1 %-lt vähem kui 3 %-le massist vase ja vasesulamite puhul muudes lendkehades kui laskemoonas. SEAC toetas ka selle kontsentratsioonipiiri läbivaatamist enne piirangu jõustumist, et hinnata, kas alla 1 % kontsentratsioonipiiri kehtestamine oleks teostatav.
- (26) SEAC toetas ameti ettepanekut teha erand hülgejahi kuulide ja täismetalljaki kuulide puhul, sest need kasutusviisid ei suurenda märkimisväärselt kindlakstehtud riske ja sobivaid alternatiive ei ole. Siiski leidis sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee, et sõnaselgelt tuleks mainida, et täielike metalljakikuulide erand hõlmaks ka mittelaiendatavaid avatud otsaga mängukuule. Seoses pliilaskemoona kasutamise keeluga koonuslaadurites või muudes ajaloolistes tulirelvades märkis SEAC, et ajaloolistes tulirelvades ei ole pliivabad alternatiivid veel kättesaadavad. Ta leidis siiski, et järeldus selle kohta, kas erand selliseks kasutuseks oleks põhjendatud kultuuriväärtuste alusel (nagu oli soovitatud avaliku konsultatsiooni käigus), ei ole võimalik, kuna puudub teave sellise erandi sotsiaal-majanduslikumõju kohta.
- (27) Sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee ei suutnud teha järeldust selle kohta, kas erand 0,6 g või väiksema kaaluga pliihaavlite kasutamiseks oleks sotsiaal-majanduslikel põhjustel õigustatud. Selle põhjuseks oli tõendite puudumine järgmise kohta: i) alternatiivide kättesaadavus ja tehniline toimivus; ning ii) sellise kasutamise piirangu sotsiaal-majanduslik mõju.
- (28) SEACil ei olnud piisavalt teavet, et teha järeldusi selle kohta, kas müügikohas teabe esitamise kulud (nagu amet on välja pakkunud ja mida toetab RAC) oleksid täielikult põhjendatud või kas muud haridusmeetmed võiksid ostukäitumist tõhusamalt mõjutada. SEAC nõustus RACiga, et sama kontsentratsiooni piirmäära 1 massiprotsenti, mis pakuti välja pliilaskemoona ja kalapüügivahendite turulelaskmise ja kasutamise piiramiseks, tuleks kohaldada ka märgistamis- ja teavitamisnõuete suhtes, et vältida segadust ja aidata kaasa jõustamisele. SEAC toetas ka RACi ettepanekut kohaldada vaske ja vasesulameid sisaldavate alternatiivide suhtes märgistamis- ja teavitamisnõudeid ainult juhul, kui pliisisaldus on 3 massiprotsenti või rohkem. Sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee leidis, et täitmise tagamine kõnealuses valdkonnas oleks tõhusam, kui üksikud pliikuulid või laskemoonapadrunid tehtaks kindlaks märgistuse või värvikoodi abil. Siiski ei olnud tal piisavalt teavet, et teha järeldusi selliste märgistuste või värvikoodide tehnilise teostatavuse, nendega seotud kulude ja praktilisuse kohta.
- (29) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 77 lõike 4 punktiga h konsulteeriti jõustamisalase teabe vahetamise foorumiga. Selle soovitusi võeti arvesse.
- (30) 27. veebruaril 2023 esitas amet komisjonile riskihindamise komitee ja sotsiaal-

majandusliku analüüsi komitee arvamused.⁹

- (31) Võttes arvesse XV lisa toimikut, RACi ja SEACi arvamusi, pliilaskemoona ja pliipüügivahendite sotsiaal-majanduslikku mõju ja alternatiivide kättesaadavust, leiab komisjon, et pliilaskemoona ja pliipüügivahendite kasutamisest tuleneb vastuvõetamatu risk keskkonnale ja inimeste tervisele ning et selle ohuga tuleb tegeleda kogu liidus. Seepärast on asjakohane kehtestada piirang sellise laskemoona ja kalapüügivahendite turulelaskmisele ja kasutamisele.
- (32) Piirangut tuleks kohaldada laskemoona ja kalapüügivahendite suhtes, mille pliisisaldus on vähemalt 1 massiprotsenti. See on sisalduse piirnorm, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa kandes 63 märgaladel või nende ümbruses laskemoonas sisalduva plii kohta, sest see on sisalduse piirnorm, mida kohaldatakse Ameerika Ühendriikides mittetoksilise laskemoona heakskiitmise protsessis, et vältida märkimisväärsel mürgisuse ohtu rändlindudele ja muudele elusloodusele ning nende elupaikadele. Lisaks leitakse, et 1 % sisalduse piirnorm on tuvastatud riski kõrvaldamiseks piisav ja alternatiivide tootjad saavad selle hõlpsasti saavutada, arvestades, et mõned neist alternatiividest sisaldavad tõenäoliselt pliid lisandina.
- (33) Komisjon võttis teadmiseks RACi ja SEACi arvamused, et pliid sisaldava laskemoona jahil kasutamise piiramise üleminekuperiood peaks olema lühem kui ameti kavandatud viis aastat, kuid mitte lühem kui 18 kuud. Komisjon nõustub SEACi ja RACiga, et jahipidamisel pliid sisaldava laskemoona asendamiseks piisavas koguses alternatiivset laskemoona on võimalik toota varem kui viis aastat. Komitee kahtleb siiski, kas 18-kuuline üleminekuperiood oleks piisav, et tootjad saaksid suurendada alternatiivlaskemoona tootmist. Seetõttu peab komisjon asjakohaseks kolmeaastast üleminekuperioodi. Komisjon leiab ka, et selle piirangu kohaldamisel peaks laskemoona määratlus hõlmama nii graanuleid kui ka nälkjaid, sest mõlemad saab haavlipüssist välja lasta.
- (34) Komisjon nõustub SEACiga, et pliid sisaldava laskemoona ja kuulide kandmise keeld on vajalik, et hõlbustada selliste laskemoona ja kalapüügivahendite piirangute jõustamist, mille pliisisaldus on vähemalt 1 % massist.
- (35) Komisjon leiab, et keeld kasutada jahipidamisel alla 5,6 mm kaliibriga plii kesktulekuule ja mis tahes kaliibriga plii veljetulekuule peaks kehtima pärast kümneaastast üleminekuperioodi (mitte ameti soovitatud viieaastast üleminekuperioodi). See annaks rohkem aega alternatiivide väljatöötamiseks ja katsetamiseks, mis praegu puudub. Üle 5,6 mm kaliibriga kesktulekuulide puhul on plii alternatiivid juba laialdaselt kättesaadavad. Seepärast peetakse 18 kuu pikkust edasilükatud kohaldamisega (nagu on soovitanud RAC ja SEAC) käitajate ja üldsuse jaoks uute eeskirjadega kohanemiseks piisavaks. Lisaks ei pea komisjon põhjendatuks kohaldada seda piirangut jahipidamiseks või sportlaskmiseks kasutatavate õhupüssigraanulite suhtes. Plii õhupüssi graanulite alternatiivid on saadaval ainult väikestes kogustes, neil puudub täpsus ja need maksavad kuni neli korda rohkem kui plii õhupüssi graanulid. Lisaks nõustusid nii amet kui ka RAC, et õhupüssides kasutatavate pliigraanulite piiramine vähendaks pliiheidet vaid vähesel määral. Samuti ei vähendaks see inimeste riske, sest pliid sisaldavaid õhupüssi graanuleid kasutatakse peamiselt selliste kahjurite hävitamiseks, keda ei sööta, mistõttu puudub kogu liitu hõlmav risk inimestele, kui nad neelavad õhupüssi graanulitest pliifragmente.

⁹ Riskihindamise komitee (RAC) ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee (SEAC),

Arvamus XV lisa toimiku kohta, milles tehakse ettepanek plii ja selle ühendite piirangute kohta, 2. detsember 2022, <https://echa.europa.eu/documents/10162/2c82ef18-ce5d-4b4f-8ff0-002932154acc>.

- (36) Komisjon on seisukohal, et kalatrosside ja tilkkastmiseseadmete turule laskmise ja kasutamise piirangut tuleks kohaldada alles kuue kuu pärast, et kiiresti vältida plii otsest ja tahtlikku keskkonda sattumist, andes samal ajal ettevõtjatele piisavalt aega piirangua kohanemiseks.
- (37) Komisjon nõustub, et pliid sisaldava laskemoona turule laskmise ja sportlaskmise eesmärgil kasutamise keeld (mille kohta tegi ettepaneku amet ning mida toetasid RAC ja SEAC) muudaks jõustamise lihtsamaks. Komisjon märgib siiski, et selline keeld võib mõjutada liikmesriikide võimalust korraldada olümpiamänge ja muid rahvusvahelisi võistlusi, kus plii kasutamine on kohustuslik. Samuti takistaks see sportlastel treenimast juhtlaskudega liikmesriikides. Komisjon leiab, et üleminek alternatiivsele laskemoonale (nt terashaavlid) on võimalik saavutada pikaajalise, kuid ajaliselt piiratud erandiga (15 aastat). Erand peaks piirduma laskesuurustega 1,9–2,6 mm, mis on ainsad võistlustel kasutatavad kaliibrid. Erand peaks sõltuma ka asjakohaste riskijuhtimismeetmete olemasolust lasketiirus, kus sportlaskmine toimub, nii plii isoleerimise tagamiseks kui ka plii vabanemise piiramiseks. Komisjon ei pea asjakohaseks lisada kohustuslike riskijuhtimismeetmete hulka mõningaid ameti soovitatud meetmeid, näiteks: i) kohustus võtta tagasi rohkem kui 90 % kasutatud pliid sisaldavast laskemoonast, kuna laskemoona väikesed mõõtmed ja lai ala, kus see lastakse, muudavad sellise kõrge taaskasutamise määra saavutamise väga raskeks; või ii) lasketiiru kasutajate kohustuslik litsentsimine liikmesriikide poolt, mida ta peab liiga bürokraatlikuks ja töömahukaks. Komisjon peab siiski asjakohaseks lisada vastavalt ameti soovitusel: i) kohustus hoida, jälgida ja vajaduse korral puhastada drenaaživett (sealhulgas pinnavee äravoolu) laskemoonaga kokkupuutuvatelt aladelt; ning ii) igasuguse põllumajandusliku kasutamise keeld lasketiiru piirides. Komisjon peab samuti asjakohaseks lisada täiendavad riskijuhtimismeetmed, mille eesmärk on tagada ameti kavandatud meetmetega võrreldav kaitsetase, nimelt rakendada: i) vähemalt kaks plii leviku tõkestamise erimeedet (seinad, piirded või kaldad, võrgud või haavelduskardinad ja pinnakate); ii) pH-taseme jälgimine ja vajaduse korral laskemoonagakokkupuutuvate alade töötlemine; iii) pliid sisaldava laskemoona kasutamise piiramine laskespordiföderatsiooni liikmetega; ning iv) nende ettevõtjate arvu piiramine, kes võivad erandiga hõlmatud laskemoona kaliibreid turule lasta. Välispordi lasketiirud peaksid vähemalt kord kolme aasta jooksul kokku koguma ka kasutatud pliid sisaldavaid laske ning esitama vastutavatele liikmesriikide ametiasutustele teabe oma valdustes kasutatud ja kokkukogutud plii kohta, et oleks võimalik jälgida riskijuhtimismeetmete tõhusust pliid sisaldava laskemoonaga sportlaskmisest tuleneva pliiheite minimeerimisel. Komisjon leiab ka, et kõnealune erand on vaja kümne aasta pärast läbi vaadata, et hinnata edusamme, mida on tehtud kogu liidus sportlaskmise alternatiividele üleminekul.
- (38) Komisjon peab asjakohaseks teha erand keelust kasutada laskespordiks kuulipildujaid, nagu soovitas amet. Selleks et tagada piisava arvu lasketiiru kättesaadavus reservväelastele, kes peavad kaitsevalmiduse osana treenima kuulipildujatega, leiab komisjon siiski, et erand ei tohiks sõltuda asjakohaste riskijuhtimismeetmete rakendamisest lasketiirus. Komisjon leiab ka, et kõnealune erand tuleb kümne aasta pärast läbi vaadata, et hinnata, kas see on endiselt põhjendatud.
- (39) Komisjon peab asjakohaseks lubada erandeid piirangust pliilaskemoona suhtes, mis on tulistatud ajaloolistest tulirelvadest (nt suukorvilaadurid või laengupüstolid) ja nende kaasaegsetest koopiatest, sest puudub sobiv alternatiivne laskemoon, mis ei ohustaks neid pöördumatult. Lisaks tunnistas RAC, et nende kasutusmaht on piiratud ja et erandi mõju üldisele riski vähendamisele oleks seetõttu väike.
- (40) Vaske või vasesulameid, näiteks messingit või pronksi sisaldavate kuulide ja

vasesulameid sisaldavate kalapüügil kasutatavate peibutiste puhul tuleks lubada plii kontsentratsiooni alla 3 massiprotsendi, et vältida muutusi masinates, mis tootsid kaasa tootmiskulude olulise suurenemise. See erand on vajalik, et tagada vask- ja messingkuulide ning -peibutiste jätkuv tootmine, mis on pliikuulide ja -peibutiste kõige levinumad alternatiivid. Komisjon ei pea teostatavaks ameti ettepanekut, et erand tuleks enne määruse jõustumist läbi vaadata. Läbivaatamist võib tulevikus kaaluda, kui selgub, et on välja töötatud uued vasesulamid, mis sisaldavad vähem kui 1 massiprotsenti pliid, kuid säilitavad vajaliku töödeldavuse.

- (41) Komisjon nõustub ameti ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komiteega vajaduse suhtes teha erand hülgejahil kasutatava laskemoona ja täismetalljakikuulide suhtes. Komisjon peab põhjendatuks lisada erandi kohaldamisalasse sõnaselgelt mittelaienevad avatud tipulaskekuulid, sest selle konkreetse jahitegevuse jaoks ei ole alternatiivset laskemoona. Samuti peab komisjon asjakohaseks teha erand pliikuulidele, mis lastakse välja traditsiooniliste rituaalide ja muude vaimse kultuuripärandi ürituste (nt laskurite festivalid, nagu „Vogelschießen“) ja kogukonna pidulike ürituste (nt lõbustuspargid) ajal, kui need toimuvad piiratud alal, kus toimub plii taaskasutamine. Erand on põhjendatud nende sündmuste juhuslikkuse, kasutatava laskemoona piiratud koguse, juhtivate taaskasutamismeetmete ja vajaduse tõttu säilitada vaimne kultuuripärand, mida need sündmused esindavad.
- (42) Komisjon tunnistab tehnilisi raskusi, mis on seotud selliste plii alternatiivide leidmisega, mis on nii piisavalt sepiatavavad kui ka piisavalt rasked, et neid saaks kasutada split shotis. Seepärast leiab ta, et erand plii kasutamiseks kuni 0,06 g kaaluvates lõhestatud haavlitel on põhjendatud, kui lõhestatud haavlid lastakse turule lekkekindlates ja lastekindlates pakendites, et minimeerida juhuslikku sattumist keskkonda.
- (43) Komisjon nõustub riskihindamise komitee ja ametiga, et nõue, mille kohaselt jaemüüjad peavad esitama teavet füüsilistes ja veebipõhistes müügikohtades ning pakenditel, on põhjendatud, et hoiatada kasutajaid pliilaskemoona, uputajate ja peibutiste kasutamisega seotud ohtude eest. Pakendile paigutatav märge peaks siiski olema ameti soovitatud märkest lühem, et seda oleks võimalik paigutada väikepakendile ja et vähendada vajadust panna see kokkuvolditavatele etikettidele, infolehele või seotud sildile. Lisaks tuleks üksikutele pliikuulidele ja pliihaavlipüssi padrunitele panna märgistus, mis näitab plii olemasolu, et hõlbustada nende tuvastamist ja piirangu jõustamist.
- (44) Liikmesriikidel tuleks paluda esitada ametile iga viie aasta järel teave välispordi lasketiirudest saadud teabe kohta, et teave riskijuhtimismeetmete tõhususe kohta oleks kättesaadav komisjonile ja teistele liikmesriikidele. Piirangu sujuva ja õigeaegse rakendamise hõlbustamiseks peaksid liikmesriigid tegema kiiresti kättesaadavaks ka järgmise: i) välitingimustes lasketiirude lubamise juhised ja kord laskemoonaga laskmiseks; ning ii) nende lubatud välitingimustes kasutatavate lasketiirude loetelu.
- (45) Mõnes liikmesriigis on keskkonna või inimeste tervise kaitseks kehtestatud siseriiklikud õigusnormid, millega keelatakse või piiratakse plii kasutamist laskemoonas, kuulides, peibutistes, uppujates või kalastustraates ning mis on käesolevas määruses sätestatud rangemad. Nõue, et need liikmesriigid vähendaksid käesoleva määruse järgimiseks oma olemasolevat kaitsetaset, võib kaasa tuua plii suurema kasutamise nendes liikmesriikides. Selline tulemus ei oleks kooskõlas aluslepingu artikli 114 lõikes 3 nõutud kõrge kaitsetasemega. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema lubatud säilitada rangemad sätted.
- (46) Võttes arvesse käesoleva määrusega kehtestatud laiemaid sätteid plii kohta laskemoonas ning selleks, et anda tootjatele ja kasutajatele piisavalt aega üleminekuks alternatiivsetele laskemoonavormidele, tuleks määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa kande 63 punkte 11–14 kohaldada kuni [Väljaannete *Talitus*: *palun lisada kuupäev: kolm aastat pärast*

jõustumist/.

(47) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1907/2006 vastavalt muuta.

(48) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 133 alusel loodud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD käesoleva määruse:

Article 1

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Article 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. Brüssel,

[kuupäev]

Komisjoni nimel

eesistuja

Ursula von der Leyen